41999D0008

ODLUKA IZVRŠNOG ODBORA

od 28. travnja 1999.

o općim načelima kojima se uređuje plaćanje doušnikâ

(SCH/Com-ex (99)8 Rev. 2)

IZVRŠNI ODBOR,

uzimajući u obzir članak 132. Konvencije o provedbi schengenskog sporazuma,

uzimajući u obzir članke od 70. do 76. gore spomenute Konvencije,

ODLUČIO JE:

Izvršni odbor ovime odobrava Odluku Središnje skupine od 22. ožujka 1999. o općim načelima kojima se uređuje plaćanje doušnikâ (SCH/C (99)25, SCH/Stup (98)72 Rev.).

Luxembourg, 28. travnja 1999.

Predsjedatelj

C. H. SCHAPPER

SCH/Stup (98)72 Rev. 2

Predmet: **Opća načela kojima se uređuje plaćanje doušnikâ**

1. *Uvod*

Međunarodni kriminal povezan s drogama i drugi oblici teškog kriminala i organizirani kriminal predstavljaju rastuću pojavu koja također utječe i na schengenske države.

Kriminalci, a posebno oni koji se bave nedopuštenom trgovinom drogama, imaju sve profesionalniji pristup i fleksibilno se prilagođavaju novim geopolitičkim, pravnim, ekonomskim i tehnološkim okolnostima, pri čemu koriste poduzetničke strukture i isprepliću nezakonite djelatnosti sa zakonitim komercijalnim aktivnostima. Spremni su i na bezobzirno postupanje da bi ostvarili svoje ciljeve, prijeteći ili pribjegavajući nasilju prema osobama i imovini, te pokušavajući manipulirati političarima, poslovnim ljudima i javnim službenicima, a njihova je glavna motivacija što veća dobit i pridobivanje moći.

Modus operandi kriminalnih mreža koje se bave drogama karakterizira specijalizacija, podjela rada i sektorska podjela. Nezakonita dobit „ponovno se ulaže" u nove kriminalne aktivnosti ili se ulaže u zakonite komercijalne aktivnosti radi stjecanja utjecaja i stvaranja kriminalnog monopola.

Čak i posebne istražne metode postaju sve neučinkovitije. Stoga aktivno tajno prikupljanje informacija i primjena operativnih istražnih metoda, kao što je sustavna procjena postaju sve važnija tehnika prepoznavanja i borbe protiv organiziranog kriminala na području droga. U tom pogledu trebalo bi usmjeriti posebnu pozornost sistematičnoj, usklađenoj i ciljanoj upotrebi doušnika.

Doušnici moraju zadobiti povjerenje kriminalaca tako da mogu rasvijetliti ustroj kriminalnih organizacija i struktura.

Zbog toga je Predsjedništvo provelo istraživanje u schengenskim državama (vidjeti Doc. SCH/Stup (98)25). Naknadno je podijeljen Doc. SCH/Stup (98)60 Rev., u kojem su vidljivi rezultati. Istraživanje je pokazalo da se pravo, a djelomično i pravna praksa u vezi s plaćanjem doušnika u schengenskim državama uvelike razlikuju. Na svom sastanku 21. listopada 1998. Radna skupina za droge se stoga dogovorila da sastavi zajedničke neobvezujuće smjernice za plaćanje doušnika i jamčenje im nematerijalnih koristi.

Opća načela kojima se uređuje plaćanje doušnika treba koristiti kao neobvezujuće smjernice na schengenskom području, a njihova je namjena da doprinesu daljnjem poboljšanju carinske i policijske suradnje na tom osjetljivom području. Također trebaju služiti kao mjerila za one schengenske države koje trenutno pripremaju ili osnažuju slične propise.

2. *Općenito*

Motivi doušnika za suradnju s policijskim i carinskim tijelima često su financijske prirode. Radi toga bi im trebalo ponuditi financijske stimulacije koje uzimaju u obzir tržišne stvarnosti i odgovaraju njihovim osobnim prilikama, odražavaju vještine potrebne za operaciju i razmjerne su uključenim riziku i ishodu istrage. Ekonomski aspekti su također važan čimbenik jer je korištenje doušnika često jeftinije.

Osiguranje poštivanja sljedećih smjernica na cijelom schengenskom području posebno bi omogućilo poštivanje taktičkih i zakonskih zahtjeva koji se primjenjuju na istrage vezane za droge, istodobno uzimajući u obzir posebne bilateralne i regionalne značajke i posebnu prirodu kaznenog djela. To bi također spriječilo slučajnu pojavu „doušničkog turizma", tj. natjecanja između policijskih i carinskih tijela koja „koriste" doušnike jednih s drugima na bilateralnoj razini ili s drugim službama na cijelom schengenskom području.

3. *Načela*

Ova načela ne dovode u pitanje nacionalne odredbe.

Plaćanja doušnicima trebala bi biti u opravdanom razmjeru s ishodom istrage ostvarenim kao posljedica kaznenog progona i/ili opasnošću koja je izbjegnuta korištenjem doušnika s jedne strane, te postojanjem rizika i osobnom izloženošću doušnika riziku s druge strane. Financijski poticaj ne smije potaknuti informatora na počinjenje kaznenog djela.

Posebni kriteriji su sljedeći:

— Količina informacija i ostvareni rezultati, na primjer vrijednost i značaj zaplijenjene droge, broj i važnost uhićenih kriminalaca i/ili vrijednost zaplijenjene imovine.

— Kvaliteta informacija, na primjer strateški ili taktički korisnih informacija o metodama, logističkom pristupu koji primjenjuju kriminalci, ciljeva kriminalne organizacije, načinu na koji reagira na mjere koje poduzimaju pravosudna i policijska tijela.

— Osobne karakteristike doušnika, na primjer stupanj uključenosti u operaciju, posebne poteškoće, rizici i opasnosti, pouzdanost i motiviranost.

— Značaj kriminalne hijerarhije/organizacije ili istrage kriminalnog djelovanja članova, njihov utjecaj u kriminalnom okruženju, stupanj infiltracije u javni život, stvarna ili potencijalna šteta, društveni značaj slučaja i stupnja do kojeg je ukorijenjen u lokalno kriminalno okruženje, pri čemu se informacije također primjenjuju u strateške svrhe.

Plaćanje za suradnju općenito se razlikuje od primjera do primjera. Ne treba nikako pokušavati osigurati doušniku sredstva za život na neodređeno vrijeme.

Doušnici mogu također imati koristi od posebnih zaštitnih ili postoperativnih mjera (takozvana zaštita svjedoka) i može im se ponuditi socijalna zaštita.

Troškovi koje može imati doušnik (izdaci), mogu biti nadoknađeni u posebnim slučajevima.

Plaćanje se vrši nakon obavljenog zadatka. Djelomična plaćanja se mogu izvršiti po dovršenju dijelova zadatka. Predujmove ne bi trebalo davati.

Doušnikovi dohoci svejedno podliježu nacionalnim poreznim propisima i propisima o socijalnoj sigurnosti.

Općenito, troškove korištenja doušnika snose policija i carinska tijela. Ako istragu zajednički treba provesti nekoliko schengenskih tijela, treba što ranije postići dogovor o načinu podjele troškova. Doprinose trećih strana u pravilu ne treba uključiti u plaćanje doušniku.

Mogu se ponuditi i nematerijalne koristi, koje također podliježu odredbama nacionalnog prava koje je na snazi u različitim schengenskim državama, a koji se računaju kao materijalni doprinosi. Vrsta koristi, njezin značaj za doušnika i troškovi države koja ih snosi predstavljaju čimbenike koje treba uzeti u obzir u tom smislu. Zaštita doušnika u opasnim situacijama, olakšavanje zatvoreničkog režima te potpun ili djelomični oprost kazne u skladu s nacionalnim pravom također spadaju u kategoriju nematerijalne koristi.

Ako se doušnika neprimjereno ponaša, na primjer tako da se ne drži dogovora, da počini kazneno djelo u određenom slučaju, svjesno ili nesmotreno daje netočne informacije, svjesno se ne pridržava dobivenih uputa ili namjerno odstupa od taktičkih smjernica, može se smanjiti, zadržati ili u cijelosti tražiti povrat plaćanja ovisno o ozbiljnosti doušnikovog neprimjerenog ponašanja. Ako su u takvoj situaciji pogođene ili mogu bili pogođene dvije ili više schengenskih država, nadležne nacionalne agencije bi što prije trebale poslati obavijest („upozorenje”).

Nadležna središnja tijela trebala bi razmjenjivati informacije o aktualnim kriterijima za plaćanje u različitim državama.